

Bruxelles, 20.5.2020
COM(2020) 500 final

COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIUL EUROPEAN, CONSILIU, BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN, COMITETUL REGIUNILOR ȘI BANCA EUROPEANĂ DE INVESTIȚII

Semestrul european 2020: Recomandări specifice fiecărei țări

INTRODUCERE

Uniunea Europeană se confruntă cu un șoc economic fără precedent, cauzat de pandemia de COVID-19. Măsurile sanitare și măsurile de izolare, precum și efectele acestora asupra producției, a cererii și a comerțului au diminuat activitatea economică și au dus la niveluri mai ridicate ale șomajului, la scăderea abruptă a veniturilor întreprinderilor, la deficite publice mai mari și la accentuarea disparităților în interiorul statelor membre și între acestea.

Un răspuns economic la nivel european, coordonat și ferm, este esențial. Trebuie minimizate consecințele economice și sociale negative ale crizei, eventuala fragmentare a pieței unice, precum și divergențele și dezechilibrele economice semnificative din cadrul UE.

Durabilitatea competitivă prezentată în strategia anuală privind creșterea durabilă se află în centrul economiei sociale de piață a Europei. Ar trebui ca statele membre să continue să se concentreze asupra celor patru dimensiuni ale durabilității competitive – stabilitatea economică, echitatea socială, durabilitatea mediului, productivitatea și competitivitatea – și să pună un accent deosebit pe sănătate. O astfel de agendă economică ar ajuta UE și statele sale membre să atingă obiectivele de dezvoltare durabilă (ODD) ale Organizației Națiunilor Unite și să se apropie de realizarea neutralității climatice, prevăzută pentru 2050.

Piața unică și-a demonstrat valoarea, mai ales în vremuri de criză, asigurând faptul că produsele, serviciile și lucrătorii esențiali ajung la cei care au nevoie de acestea (aceștia). Integritatea pieței unice a fost însă grav afectată de unele măsuri naționale având ca scop limitarea răspândirii pandemiei. Pentru a maximiza potențialul de redresare economică, va trebui ca eliminarea progresivă a restricțiilor să fie însoțită de eforturi de consolidare a pieței unice și de sporire a rezilienței acesteia în viitor.

Semestrul european este deosebit de necesar în acest moment, având în vedere amploarea șocului și natura fără precedent a măsurilor de politică¹ economică adoptate de statele membre. Asigurarea unei coordonări efective a politicilor economice în UE este de cea mai mare importanță. Semestrul le permite statelor membre să își discute politicile, să facă schimb de bune practici și să se pună de acord asupra unei căi comune de urmat, în conformitate cu comunicarea Comisiei din 13 martie 2020 și Foaița de parcurs pentru redresarea europeană din 24 aprilie.

Procesul de elaborare a semestrului din acest an reflectă faptul că statele membre trebuie să se concentreze atât asupra măsurilor imediate de combatere și atenuare a impactului socioeconomic al pandemiei, cât și asupra măsurilor de relansare a activității economice în condiții de siguranță. Prioritățile urgente sunt investițiile în domenii legate de sănătate, sprijinul pentru venit acordat lucrătorilor afectați, lichiditățile pentru întreprinderi (în special întreprinderile mici și mijlocii) și măsurile de sprijinire a unei redresări simetrice și de menținere a integrității pieței unice.

Pe parcursul procesului de relansare a economiei, ar trebui ca statele membre să se concentreze asupra unei strategii de redresare care să stabilească calea pentru

¹ https://ec.europa.eu/info/files/policy-measures-against-spread-coronavirus_ro.

tranziția verde și cea digitală, în conformitate cu Pactul verde european. Evoluând în direcția unui model economic mai durabil, grație unor tehnologii digitale și curate, Europa poate deveni un precursor al evoluțiilor transformatoare. Ar trebui să se acorde o atenție deosebită proiectelor de investiții care se află într-un stadiu avansat de dezvoltare, a căror finanțare ar putea fi avansată cu sprijinul diferitelor inițiative din cadrul planului de redresare al UE. Mai mult, va trebui ca statele membre să abordeze problema inegalităților în creștere și să impulsioneze capitalul fizic și uman, cu sprijinul investițiilor și al reformelor menite să stimuleze creșterea. Acestea ar trebui, de asemenea, să protejeze piața unică, să garanteze reziliența și durabilitatea lanțurilor de aprovizionare și să promoveze în continuare comerțul liber și echitabil la nivel mondial. Perspectivele economice mondiale se deteriorează. Acest lucru va avea un impact asupra economiei UE, dar menținând deschiderea comercială pe bază de reciprocitate s-ar sprijini redresarea. În sfârșit, ar trebui ca statele membre să asigure, în acest context mai dificil, stabilitatea macroeconomică. Având în vedere măsurile de politică economică fără precedent adoptate la nivel național și rolul mai pregnant al sectorului public în economie, administrația publică eficientă și lupta împotriva corupției și a evaziunii fiscale vor juca un rol important.

1. PERSPECTIVE ECONOMICE

În pofida răspunsului politic rapid și amplu, atât la nivelul UE, cât și la nivel național, se preconizează că economia UE va cunoaște anul acesta o recesiune de proporții istorice. Conform previziunilor economice din primăvara anului 2020, economia UE se va contracta în 2020 cu un procentaj record de 7,5 %, după care va crește din nou, cu 6 %, în 2021, cu aproximativ nouă puncte procentuale mai puțin față de previziunile economice din toamna anului 2019. Pandemia și măsurile de izolare aferente au afectat grav cheltuielile de consum, producția industrială, investițiile, comerțul, fluxurile de capital și lanțurile de aprovizionare. Potențiala relaxare a măsurilor de izolare în lunile următoare ar trebui să pregătească terenul pentru o redresare puternică. Totuși, în acest moment nu se preconizează că economia UE va recupera integral, până la sfârșitul anului 2021, pierderile suferite în acest an, incertitudinile și riscurile la adresa perspectivelor economice fiind foarte ridicate.

Deși pandemia a afectat toate statele membre, consecințele economice variază. Șocul resimțit de economia UE este simetric prin faptul că pandemia a lovit toate statele membre, însă atât scăderea producției înregistrată în 2020 (de la -4,2 % în Polonia la -9,7 % în Grecia), cât și capacitatea de redresare în 2021 urmează să varieze considerabil de la un stat membru la altul. Redresarea economică a fiecărui stat membru va depinde nu numai de evoluția pandemiei în țara respectivă, ci și de reziliența și de structura economiei și de capacitatea de reacție prin politici de stabilizare. Având în vedere interdependența economiilor din UE, dinamica redresării din fiecare stat membru va afecta și capacitatea de redresare a altor state membre.

Este nevoie de un răspuns coordonat. Limitarea daunelor economice, asigurarea protecției adecvate a sănătății și facilitarea unei redresări rapide și robuste care să așeze economiile pe calea creșterii durabile și favorabile incluziunii vor depinde în mod crucial de eficacitatea permanentă a măsurilor de politică adoptate la nivelul UE și la nivel național. Măsurile de protecție a sănătății și de protecție civilă sunt esențiale pentru deschiderea în condiții de siguranță a economiilor și merită o atenție deosebită. Redresarea economică din 2021 va depinde în mare măsură de capacitatea statelor membre de a relansa activitatea economică în mod sigur și durabil, prin punerea în

aplicare a măsurilor necesare în materie de testare, de urmărire, precum și a altor măsuri de protecție a sănătății.

Cu toate că măsurile de șomaj tehnic, subvențiile salariale și sprijinul acordat întreprinderilor vor limita pierderile de locuri de muncă, pandemia va avea un impact major asupra pieței muncii. Se estimează că rata șomajului din UE va crește de la 6,7 % în 2019 la 9 % în 2020 și apoi va scădea la aproximativ 8 % în 2021. Anumite state membre vor înregistra creșteri mai mari ale șomajului decât altele, întrucât o proporție importantă a forței de muncă dependentă de sectoare precum turismul este deosebit de vulnerabilă.

Statele membre au reacționat decisiv prin măsuri bugetare de limitare a pagubelor economice provocate de pandemie. „Stabilizatorii automați”, printre care se numără plățile aferente prestațiilor de securitate socială, împreună cu măsurile bugetare discreționare vor determina creșterea cheltuielilor publice. Ca urmare, se preconizează că deficitul bugetar public agregat al zonei euro și al UE va crește de la doar 0,6 % din PIB în 2019 la aproximativ 8½ % în 2020, după care va scădea la aproximativ 3½ % în 2021. La rândul său, ponderea datoriei publice în PIB, care a cunoscut o tendință descendentă din 2014, va crește pe fondul combinației dintre creșterea datoriei și scăderea PIB-ului. În zona euro, se estimează că aceasta va crește de la 86 % în 2019 la 102¾ % în 2020, scăzând apoi la 98¾ % în 2021. În UE, se preconizează că ponderea datoriei va crește de la 79,4 % în 2019 la circa 95 % în acest an, după care va scădea la 92 % în anul viitor.

Criza va avea un impact semnificativ asupra condițiilor sociale, mai ales pentru grupurile vulnerabile. Atenuarea impactului social și evitarea unei creșteri permanente a sărăciei și a inegalităților reprezintă o prioritate. Măsurile prezente și viitoare trebuie să îi protejeze pe toți lucrătorii. Este probabil ca cei mai afectați să fie lucrătorii care erau deja vulnerabili înainte de criză (cum ar fi lucrătorii cu contracte temporare, cu un nivel scăzut de calificare, cu timp parțial involuntar, lucrătorii care desfășoară o activitate independentă și lucrătorii migranți), inclusiv din cauza accesului inegal la infrastructură și competențe digitale. Este important să se recunoască faptul că numeroși lucrători cu ocupații esențiale în cadrul răspunsului din prima linie la pandemia de COVID-19 fac parte, totodată, din aceste categorii vulnerabile, pentru a răspunde nevoilor specifice ale acestora.

Situația actuală implică, de asemenea, un risc de creștere a decalajelor economice și sociale, inclusiv a disparităților regionale și teritoriale din cadrul statelor membre și dintre acestea. Evoluțiile cererii și capacitatea sectorului corporativ de a se redresa vor afecta în mod asimetric regiunile și teritoriile din statele membre, din cauza specializării lor sectoriale diferite. Se preconizează că cel mai mult vor avea de suferit serviciile care necesită un contact direct cu consumatorii, în principal din cauza unui nivel mai redus al cifrei de afaceri și al ocupării forței de muncă din cadrul IMM-urilor. Statele membre care dispun de o marjă bugetară semnificativă își pot permite să le ofere întreprinderilor și gospodăriilor sprijin mai generos și pe o durată mai lungă decât cele cu o marjă de manevră bugetară mai mică. Totodată, acestea vor fi mai în măsură să absoarbă nivelurile mai ridicate ale deficitului și datoriei publice, în contextul nevoii de a asigura de urgență asistență medicală de calitate și protecție socială de durată pentru persoanele afectate. În sens mai larg, statele membre se vor confrunta cu diferențe în ceea ce privește capacitatea lor de a finanța investițiile necesare pentru redemararea economiilor lor și pentru finanțarea tranziției verzi și a tranziției digitale. Aceste

diferențe ar putea duce la o denaturare a condițiilor de concurență echitabile din cadrul pieței unice și la divergențe mai pronunțate între nivelurile de trai.

Caseta 1: Actualizare privind supravegherea în cadrul Pactului de stabilitate și de creștere în contextul clauzei derogatorii generale

În momentul în care severitatea încetinirii creșterii economice susceptibile să rezulte în urma pandemiei de COVID-19 a devenit evidentă, Comisia a afirmat, în comunicarea sa din 20 martie 2020, că activarea clauzei derogatorii generale este permisă de condițiile actuale. Clauza derogatorie generală nu suspendă procedurile Pactului de stabilitate și de creștere. Aceasta le permite statelor membre să se abată de la cerințele bugetare care s-ar aplica în mod normal, permițându-le în același timp Comisiei și Consiliului să ia măsurile necesare de coordonare a politicilor în cadrul pactului.

În paralel cu evaluarea programelor de stabilitate și de convergență pentru 2020, Comisia a luat o serie de măsuri în temeiul Pactului de stabilitate și de creștere.

Comisia a adoptat rapoarte în temeiul articolului 126 alineatul (3) din TFUE pentru toate statele membre, în afară de România, care este deja inclusă în componenta corectivă a pactului. Aceste rapoarte evaluează respectarea de către statele membre a criteriului deficitului în 2020, pe baza planurilor acestora sau a previziunilor Comisiei din primăvara anului 2020. Rapoartele pentru Franța, Belgia, Cipru, Grecia, Italia și Spania evaluează, în plus, și gradul în care acestea au respectat în 2019 criteriul datoriei pe baza datelor privind rezultatul bugetar. Rapoartele examinează toți factorii relevanți și țin cont de impactul macroeconomic și bugetar amplu și incert al pandemiei de COVID-19.

Pandemia de COVID-19 a avut un impact macroeconomic și bugetar de proporții, care încă nu și-a epuizat limitele. Acest lucru creează o incertitudine excepțională, inclusiv în ceea ce privește conturarea unei abordări credibile pentru politica bugetară, care va trebui să mențină o orientare expansionistă pentru a elimina deviația PIB, asigurând în același timp sustenabilitatea datoriei publice și corectând în cele din urmă deficitul excesiv. Având în vedere această situație, Comisia consideră că, în stadiul actual, nu ar trebui luată o decizie cu privire la aplicarea procedurii de deficit excesiv în cazul anumitor state membre.

România este singurul stat membru care face deja obiectul unei proceduri de deficit excesiv. La 3 aprilie 2020, Consiliul a decis că în România există un deficit excesiv și a recomandat ca România să pună capăt situației actuale, caracterizate printr-un deficit excesiv, cel târziu până în 2022. Consiliul a stabilit data de 15 septembrie 2020 ca termen-limită până la care România trebuie să ia măsuri eficiente și să raporteze în detaliu strategia de consolidare avută în vedere pentru atingerea obiectivelor.

Comisia va reevalua situația bugetară a statelor membre pe baza previziunilor economice din toamna anului 2020 și a proiectelor de planuri bugetare care urmează să fie prezentate de statele membre din zona euro până la data de 15 octombrie.

2. OBIECTIVELE-CHEIE ALE RECOMANDĂRILOR PENTRU 2021

Recomandările de astăzi reflectă noua realitate socioeconomică a crizei cauzate de COVID-19. Prezenta ediție a semestrului este structurată în jurul a două dimensiuni pentru a încuraja statele membre să consolideze și mai mult reziliența economiilor lor²:

- **Oferirea unui răspuns imediat în materie de politică economică pentru combaterea și atenuarea impactului sanitar și socioeconomic al COVID-19** (pe termen scurt). Aceste priorități implică menținerea ocupării forței de muncă și asigurarea acordării de sprijin pentru venit lucrătorilor afectați, efectuarea de cheltuieli publice pentru sănătate, adoptarea de măsuri de lichiditate pentru sectorul corporativ (în special pentru întreprinderile mici și mijlocii) și protejarea fluxului de bunuri esențiale în cadrul pieței interne. Elementele bugetare ale recomandărilor specifice fiecărei țări reflectă activarea clauzei derogatorii generale din Pactul de stabilitate și de creștere.
- **Redemararea activității economice și relansarea creșterii, promovarea tranziției verzi și a transformării digitale** (termen scurt și mediu). După ce impactul acut imediat al pandemiei va fi stăvilit, va fi important să se acorde atenție modalităților de „revitalizare” a economiei. Va fi nevoie de un stat social mai eficace și mai puternic, de politici active în domeniul pieței forței de muncă și de dezvoltarea competențelor. Rapoartele de țară pot oferi informații cu privire la domeniile care ar putea înregistra o creștere în viitor, după ce condițiile excepționale (de exemplu, măsurile de izolare) vor lua sfârșit.

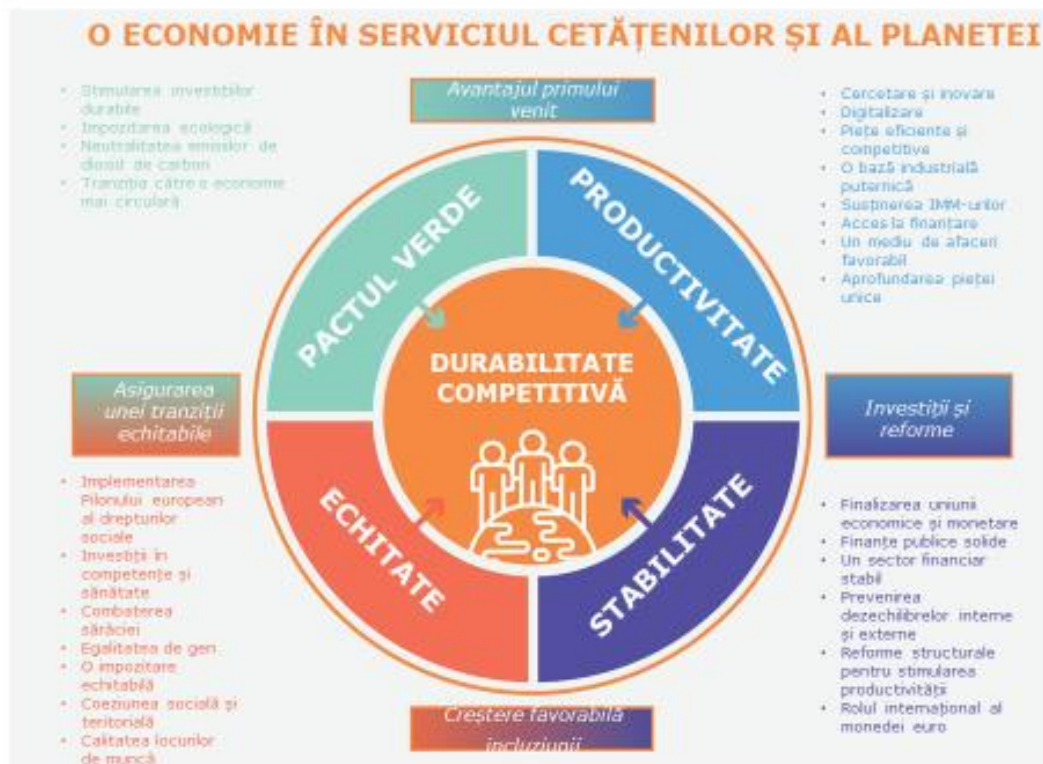
Redresarea ar trebui să se ghideze în funcție de cadrul prezentat în strategia anuală privind creșterea durabilă³, care are la bază conceptul de „durabilitate competitivă”, cu accent pe stabilitatea economică, echitatea socială, durabilitatea mediului, productivitate și competitivitate. Recomandările adresate astăzi statelor membre acoperă aceste patru dimensiuni.

Pandemia subliniază gradul de interconectare dintre economie, sfera socială și mediu, precum și necesitatea unei strategii de redresare holistice. Din acest motiv, integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă (ODD) ale Organizației Națiunilor Unite în cadrul semestrului european pentru coordonarea politicilor economice este chiar mai importantă decât înainte. Toate recomandările specifice fiecărei țări se aplică atât reformelor structurale, cât și investițiilor. Recomandările specifice fiecărei țări pentru 2019 rămân relevante și ar trebui să fie luate în considerare pentru fondurile UE, în special pentru politica de coeziune. Semestrul european va contribui la aducerea în prim-planul agendei de politică provocări și recomandări de politică relevante pentru ODD, care pot contribui la o economie durabilă, în concordanță cu Pactul verde european și cu strategia anuală privind creșterea durabilă.

Monitorizarea capacității efective a statelor membre de a oferi un răspuns eficace la criză este un element esențial al semestrului reorientat de anul acesta.

² Anul acesta, în considerare sunt tratate anumite aspecte structurale relevante. Aceste aspecte au efecte structurale importante pe termen mediu, care rămân relevante și vor căpăta treptat importanță pe parcursul redresării.

³ COM(2019) 650 final.

Criza COVID-19 a afectat funcționarea pieței unice a bunurilor, provocând închiderea unor frontiere și afectând exporturile. Restricțiile naționale la exporturile de produse esențiale pentru combaterea pandemiei, precum echipamentele personale de protecție, măștile, aparatele pentru respirație artificială și medicamentele, subminează lupta comună împotriva pandemiei. Deși numeroase state membre au ridicat în cele din urmă restricțiile în urma apelurilor lansate de Comisie, restricțiile nejustificate și inutile rămase în anumite țări pot exacerba perturbările lanțului de aprovizionare, creșterile prețurilor și penuriile de bunuri. Pentru a acoperi nevoile, au fost adoptate inițiative menite să sporească atât producția locală, cât și importurile din țări terțe. Având în vedere caracterul urgent al situației, piața unică trebuie să fie protejată împotriva produselor neconforme. Rolul autorităților de supraveghere a pieței și al autorităților vamale rămâne esențial.

Piața unică va avea de câștigat de pe urma bunei funcționări a lanțurilor de aprovizionare, atât în cadrul UE, cât și la nivel mondial. Având în vedere caracterul global al lanțurilor de aprovizionare, nu în ultimul rând pentru bunurile critice (inclusiv materiale medicale) și angajamentul UE în favoarea tranziției ecologice și digitale, ar trebui să se pună un accent deosebit pe reziliența și durabilitatea acestora, asigurându-se în același timp diversificarea lanțurilor noastre de aprovizionare și creșterea capacității UE de a produce bunuri critice.

Funcționarea pieței unice a serviciilor este expusă unor restricții disproporționate în materie de reglementare, mai ales în sectorul comerțului cu amănuntul și al construcțiilor. În ansamblu, sectorul serviciilor este sectorul cel mai afectat de criză, din cauza colapsului cererii și a măsurilor de izolare care împiedică multe întreprinderi să își desfășoare activitatea. Acest sector prezintă, totodată, și cel mai mare potențial de redresare. Reducerea barierei administrative și de reglementare va fi esențială în acest

sens. O mai mare flexibilitate a reglementărilor naționale din sectoarele cele mai afectate, precum comerțul cu amănuntul, turismul, cultura și ospitalitatea, le va ajuta să se relanseze.

Pandemia de COVID-19 a determinat numeroase state membre să pună în aplicare măsuri cu implicații profunde pentru circulația persoanelor, atât în interiorul țărilor, cât și peste granițe. Aproape toate statele membre au introdus controale temporare la frontierele interne. În plus, la frontierele externe ale Uniunii au fost aplicate și restricții privind călătoriile neesențiale. Închiderea frontierelor interne ale UE are un efect negativ mai ales asupra acelor lucrători care au nevoie să treacă frontiera unui alt stat membru pentru a ajunge la locul de muncă. Este vorba de lucrătorii transfrontalieri, dar și de lucrătorii detașați sau sezonieri. Pentru a soluționa problemele grave cauzate de introducerea controalelor la frontierele interne și a restricțiilor de călătorie, precum și pentru a limita impactul acestora asupra funcționării pieței interne, Comisia a asigurat coordonarea și a oferit orientări la nivelul UE⁴.

2.1 Stabilitatea

Supravegherea în cadrul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice este extrem de importantă⁵. Recomandările din acest an țin seama de nevoia de a combate pandemia și de a facilita redresarea economică, aceasta reprezentând un pas important în prevenirea apariției unor noi dezechilibre în viitor. Recomandările vizează abordarea vulnerabilităților, precum și a provocărilor structurale. Monitorizarea specifică exercitată în cadrul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice va continua să urmărească evoluțiile în materie de politici din domeniile relevante. Evoluțiile macroeconomice din întreaga UE vor fi reevaluate în următorul raport privind mecanismul de alertă.

Se preconizează că datoria publică, care se abate de la tendința descrescătoare pe care a urmat-o din 2015, va înregistra o creștere marcantă în 2020. Prevalându-se de întreaga flexibilitate bugetară prevăzută în cadrul UE, statele membre au adoptat măsuri de amploare pentru a spori capacitatea sistemelor de sănătate și pentru a le oferi sprijin cetățenilor și sectoarelor deosebit de afectate. Aceste măsuri, combinate cu o scădere a activității economice și un nivel scăzut al inflației, vor contribui la creșterea substanțială a deficitelor și datoriilor publice în 2020. În plus, statele membre oferă măsuri semnificative de sprijin în materie de lichidități și garanții pentru împrumuturi, ceea ce implică datorii contingente pentru guverne.

Elementele bugetare ale recomandărilor specifice fiecărei țări reflectă activarea clauzei derogatorii generale, recomandându-se luarea tuturor măsurilor necesare pentru combaterea efectivă a pandemiei, susținerea economiei și sprijinirea

⁴ COVID-19 - Orientări privind măsurile de gestionare a frontierelor în vederea protejării sănătății și a asigurării disponibilității mărfurilor și serviciilor esențiale, C(2020) 1753, Orientări privind exercitarea liberei circulații a lucrătorilor pe perioada epidemiei de COVID-19, C(2020) 2051. Pentru o imagine de ansamblu a tuturor orientărilor, a se vedea https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/travel-and-transportation-during-coronavirus-pandemic_ro.

⁵ În luna februarie, au fost identificate trei țări cu dezechilibre excesive (Grecia, Cipru și Italia) și nouă țări cu dezechilibre (Croatia, Franța, Germania, Irlanda, Portugalia, Țările de Jos, România, Spania și Suedia).

redresării. Atunci când condițiile economice vor permite acest lucru, ar trebui ca politicile bugetare să urmărească asigurarea unor poziții bugetare prudente pe termen mediu și asigurarea sustenabilității datoriei, precum și intensificarea concomitentă a investițiilor.

Activarea pentru prima dată a clauzei derogatorii generale facilitează coordonarea politicilor bugetare pe durata acestei încetiniri drastice a creșterii economice. Estimând o încetinire drastică a creșterii economice în urma pandemiei de COVID-19, Comisia a concluzionat că activarea clauzei derogatorii generale este justificată de condițiile actuale. Miniștrii de finanțe ai statelor membre au fost de acord cu această evaluare. Clauza derogatorie generală nu suspendă procedurile Pactului de stabilitate și de creștere. Aceasta le permite Comisiei și Consiliului să ia măsurile necesare de coordonare a politicilor în cadrul pactului, abătându-se însă de la cerințele bugetare care s-ar aplica în mod normal. În speță, clauza permite ca un stat membru să se abată temporar de la traiectoria de ajustare în vederea atingerii obiectivului bugetar pe termen mediu, cu condiția ca acest lucru să nu pună în pericol sustenabilitatea bugetară pe termen mediu.

Orientările bugetare din pachetul de primăvară vizează coordonarea politicilor bugetare în faza imediat următoare a crizei, precum și în faza de redresare economică. Pentru a facilita redresarea, se justifică în prezent adoptarea unei abordări bugetare expansioniste în toate statele membre. În paralel, ar trebui ca sustenabilitatea bugetară pe termen mediu să fie protejată în continuare. Ar trebui să se asigure, mai ales, faptul că, în măsura în care condițiile economice permit acest lucru, statele membre aplică politici bugetare menite să asigure poziții bugetare prudente pe termen mediu și sustenabilitatea datoriei.

Ar trebui, de asemenea, ca statele membre să acorde atenție calității finanțelor publice într-un moment în care sunt adoptate pachete bugetare fără precedent, asigurând o ordine justă a priorităților în ceea ce privește investițiile și cheltuielile productive. Mai mult, este foarte important ca, în condițiile adoptării unor pachete bugetare fără precedent în statele membre și a asumării subsecvente a unui rol mai important de către sectorul public în economie, administrațiile publice să dea dovadă de eficacitate și eficiență. În viitor, statele membre care asigură o gestionare solidă a finanțelor publice se vor redresa mai rapid în urma crizei. Cheltuielile și investițiile publice sunt importante pentru sprijinirea tranziției verzi și a tranziției digitale, inclusiv prin achiziții publice verzi și digitale și prin practici bugetare favorabile mediului.

Din cauza epidemiei de COVID-19, piețele financiare globale s-au confruntat cu corecții drastice ale prețurilor în sens descendent și cu o volatilitate sporită. Piețele de titluri de capital, de titluri cu venit fix și de mărfuri au fost afectate de înrăutățirea condițiilor economice și de gradul mai mare de incertitudine. În pofida acestui fapt, funcționarea piețelor, precum și a instituțiilor financiare a fost pe deplin menținută până în prezent. Politicile publice și acțiunile Băncii Centrale Europene (BCE) și ale altor autorități monetare din întreaga lume au avut un rol important în atenuarea acestui impact. BCE a pus la dispoziție lichidități în valoare de o mie de miliarde EUR (8,5 % din PIB-ul zonei euro) prin diverse instrumente, printre care și programul său de achiziții de urgență pandemică pentru obligațiuni guvernamentale și corporative.

Riscurile de spălare a banilor rămân frecvente. Spălarea banilor are consecințe negative în ceea ce privește finanțele publice și stabilitatea financiară și prezintă riscuri

deosebite. Statelor membre (Bulgaria, Danemarca, Estonia, Letonia, Malta și Suedia) cărora le-a fost adresată încă de anul trecut o recomandare de a intensifica reglementarea și supravegherea în domeniul combaterii spălării banilor li s-au mai adăugat anul acesta încă cinci state (Irlanda, Luxemburg, Țările de Jos, Slovacia și Finlanda).

Băncile joacă un rol important în menținerea fluxurilor de lichidități către economia reală. Pe fondul deteriorării economiei, Comisia Europeană, BCE, Autoritatea Bancară Europeană și mecanismul unic de supraveghere au luat măsuri excepționale pentru ca băncile să finanțeze gospodăriile și întreprinderile, ajutându-le să facă față pierderii de venituri. Băncilor li se va permite să opereze sub nivelul prevăzut de orientările din cadrul pilonului 2 pentru rata de acoperire a capitalului, iar statele membre au eliberat rezervele de capital de risc anticiclice și sistemice, în cazurile în care existau astfel de rezerve, pentru a fi mai în măsură să absoarbă pierderile și să sprijine redresarea prin intermediul creditelor. Este important să se acorde sprijin financiar debitorilor care erau, în esență, viabili înainte de izbucnirea crizei. Recesiunea actuală va pune la încercare reziliența sectorului bancar, întrucât rezultatele pozitive obținute în curățarea bilanțurilor băncilor pot evolua în direcția inversă, iar alte provocări, precum profitabilitatea scăzută, pot deveni, la rândul lor, mai vizibile.

Caseta 2: Rezumatul măsurilor adoptate de statele în sprijinul lucrătorilor și al IMM-urilor celor mai afectate (sprijin sub formă de lichidități)

Ca răspuns la pandemia de COVID-19, statele membre au adoptat, au prelungit sau au anunțat măsuri fără precedent pentru a veni în sprijinul cetățenilor și al sectoarelor care sunt deosebit de afectate. Deși măsurile au fost adaptate la situația fiecărei țări, în ansamblu, acestea urmăresc același obiectiv: atenuarea impactului crizei prin protejarea locurilor de muncă și a veniturilor cetățenilor și furnizarea de sprijin sub formă de lichidități întreprinderilor, în special întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri).

Pentru a sprijini lucrătorii, numeroase state membre și-au extins, și în unele cazuri au creat, sisteme de șomaj tehnic sau de șomaj temporar prin completarea indemnizațiilor și/sau prin relaxarea condițiilor de eligibilitate. Aceste sisteme le permit întreprinderilor care se confruntă cu dificultăți economice să reducă numărul de ore lucrate sau să suspende temporar lucrătorii, în timp ce angajații sunt (parțial) compensați prin sprijin public pentru venit. Astfel de măsuri contribuie la prevenirea concedierilor permanente, asigură venituri stabile și protejează cetățenii. Numeroase state membre au extins măsurile respective pentru a compensa și lucrătorii independenți pentru scăderea veniturilor lor. Unele state membre au luat măsuri inclusiv pentru a preveni rezilierea contractelor de închiriere și creșterea chiriilor în timpul pandemiei.

Pentru a atenua și mai mult șocurile economice și pentru a salva întreprinderile, Comisia Europeană a adoptat un cadru temporar care le permite statelor membre să utilizeze pe deplin flexibilitatea permisă în temeiul normelor UE privind ajutoarele de stat. Mai mult, statele membre le acordă întreprinderilor sprijin substanțial sub formă de lichidități, prin împrumuturi subvenționate și garanții de stat.

Numeroase state membre le permit lucrătorilor independenți sau IMM-urilor să își amâne plata obligațiilor fiscale sau a contribuțiilor la asigurările sociale. În plus, plățile anticipate ale impozitelor au fost reduse sau creditele fiscale au fost rambursate în avans pentru a se pune la dispoziție lichidități suplimentare. O serie de state membre au introdus un moratoriu temporar public la rambursarea creditelor private și a creditelor acordate firmelor, inclusiv a creditelor acordate lucrătorilor independenți și IMM-urilor, în anumite condiții.

Pentru a sprijini eforturile depuse de statele membre, UE a instituit măsuri importante pentru mobilizarea imediată a tuturor resurselor neutilizate din fondurile UE, prevăzând mai multă flexibilitate pentru acestea, precum și proceduri simplificate și raționalizate și posibilitatea de a beneficia de o rată de cofinanțare de 100 % de la bugetul Uniunii în anul fiscal 2020-2021⁶.

2.2 Echitate

Criza cauzată de COVID-19 are un impact major asupra pieței muncii și a condițiilor sociale. Aceasta a lovit într-un moment în care piețele muncii înregistrau o îmbunătățire. Rata de ocupare a forței de muncă atinsese un nivel maxim de peste 74 % la sfârșitul anului 2019, iar ponderea persoanelor expuse riscului de sărăcie și de excluziune socială ajunsese la cel mai scăzut nivel din întregul deceniu, în pofida faptului că încă mai existau divergențe de la o țară la alta.

Se preconizează că actuala criză va duce la o creștere semnificativă a șomajului și a inegalității veniturilor. Șomajul se va înscrie într-o tendință de creștere inegală de la un sector la altul și de la o grupă de populație la alta. Ar trebui să se țină seama, de asemenea, de situația demografică din statele membre și de pe piața forței de muncă a acestora, în special din perspectiva îmbătrânirii populației. Se prefigurează că restricțiile persistente ale mobilității vor avea un impact asupra condițiilor de muncă, asupra învățării și formării și asupra accesului la servicii. Grupurile vulnerabile nu trebuie lăsate în urmă în contextul în care inegalitățile sunt extrem de marcate și chiar exacerbate. De asemenea, redresarea trebuie să țină seama de dimensiunea de gen și să atenueze impactul disproporționat pe care criza îl are asupra femeilor, impact care se adaugă la disparitățile existente. Cele trei dimensiuni ale Pilonului european al drepturilor sociale – și anume egalitatea de șanse, condițiile de muncă echitabile și accesul la protecție socială – rămân o busolă pentru orientarea acțiunilor de politică la nivelul UE și la nivelul statelor membre.

Statele membre depun eforturi extraordinare pentru a atenua impactul asupra ocupării forței de muncă și impactul social. Majoritatea statelor membre au activat sistemele existente de șomaj tehnic și au extins domeniul de aplicare al acestora, în timp ce altele au introdus sisteme similare. Totodată, majoritatea statelor membre au creat scheme de garantare sau au extins aceste scheme pentru a furniza lichidități IMM-urilor, protejând astfel locurile de muncă și continuitatea activității. Sprijinirea întreprinderilor și a lucrătorilor prin astfel de măsuri și prin măsuri similare va juca un rol esențial în menținerea locurilor de muncă. În sprijinul finanțării acestor măsuri, se pot utiliza

⁶ COM(2020) 113 final.

fondurile structurale și de investiții europene, precum și noul Instrument de sprijin temporar pentru atenuarea riscurilor de șomaj într-o situație de urgență (SURE) în valoare de până la 100 de miliarde EUR, propus de Comisie la începutul lunii aprilie. Noul instrument al UE le va oferi statelor membre asistență financiară, contribuind la acoperirea costurilor legate de sistemele naționale de șomaj tehnic și de alte măsuri similare destinate lucrătorilor independenți. Formulele flexibile de lucru și telemunca joacă, de asemenea, un rol important în menținerea locurilor de muncă și a producției, fiind totodată esențiale pentru sprijinirea unui echilibru mai bun între viața profesională și cea privată.

Deși nu vor putea fi salvate toate locurile de muncă, redresarea va oferi și noi oportunități. Statele membre ar trebui să sprijine aceste schimbări structurale. Pe de o parte, creșterea șomajului pune presiune asupra sistemelor de indemnizații de șomaj. Acoperirea și durata acestor sisteme au fost extinse în multe țări. Este extrem de important ca toți lucrătorii, indiferent de statutul lor profesional, să beneficieze de indemnizații adecvate de șomaj și de înlocuire a venitului, abordându-se atenția cuvenită și lucrătorilor independenți. Pe de altă parte, vor fi necesare politici active eficace în domeniul pieței forței de muncă menite să sprijine cetățenii să își găsească locuri de muncă adecvate în perioada de redresare, acordându-se o atenție deosebită tinerilor, șomerilor de lungă durată și grupurilor vulnerabile. Ar trebui încurajate, de asemenea, schimbările structurale, prin acțiuni de promovare a formelor inovatoare de muncă și a spiritului antreprenorial, inclusiv a economiei sociale. În sfârșit, implicarea semnificativă a partenerilor sociali va fi crucială pentru a asigura succesul oricărei strategii de ieșire din criză și de redresare.

În ciuda măsurilor de stabilizare economică fără precedent puse în aplicare în prezent, multe persoane se vor regăsi probabil în situația de a avea venituri precare. Pierderile de venituri pe o perioadă îndelungată pot antrena creșterea riscului de sărăcie, în special în rândul gospodăriilor vulnerabile, accentuând astfel inegalitățile în ceea ce privește accesul la asistența medicală, la serviciile și ajutoarele sociale esențiale, precum și la educația la distanță. Aceste riscuri sunt relativ mai mari pentru anumite grupuri, în special pentru familiile cu copii, șomerii pe termen lung, persoanele cu handicap, migranții și persoanele care provin din familii de migranți, precum și pentru romi. Inegalitățile de venituri existente vor fi, probabil, exacerbate. În aceste condiții, este esențial ca sistemele de protecție socială să fie adaptate rapid, prin îmbunătățirea, dacă este cazul, a acoperirii și a adecvării acestora. Această adaptare s-ar putea realiza și prin prelungirea duratei de acordare a prestațiilor și prin relaxarea cerințelor de eligibilitate, dacă este posibil. Statele membre vor trebui, de asemenea, să sporească eficiența cheltuielilor sociale, asigurându-se că acestea ajung la persoanele care au cel mai mult nevoie de acestea, printr-o verificare adecvată a veniturilor acestora. Ar trebui să se garanteze accesul la serviciile sociale și la serviciile esențiale (inclusiv apă, salubritate, energie și comunicații digitale) pentru toți.

S-ar putea să fie necesară consolidarea cooperării dintre serviciile sociale, asistența medicală și îngrijirea pe termen lung. Pentru a proteja gospodăriile copleșite de cheltuielile cu locuințele, s-ar putea aplica măsuri pe termen scurt, cum ar fi suspendarea temporară a evacuărilor și a executărilor silite sau amânarea plății creditelor ipotecare și a chiriilor pentru familiile cu venituri reduse în timpul crizei, menținându-se totodată stabilitatea financiară și stimulentele de rambursare pe termen mediu. Dispozițiile naționale de transpunere a normelor UE privind securitatea și

sănătatea la locul de muncă trebuie să fie aplicate în conformitate cu Ghidul practic pentru întoarcerea la locul de muncă în condiții de siguranță⁷, pus la dispoziție de UE.

Caseta 3: Asistența medicală

Criza provocată de pandemia de COVID-19 exercită o presiune fără precedent asupra sistemelor de sănătate ale statelor membre. Ca răspuns imediat, s-au luat măsuri precum cele menite să asigure creșterea disponibilității produselor medicale critice, extinderea capacității laboratoarelor și a unităților de terapie intensivă a spitalelor și recrutarea, pe cât posibil, de personal medical suplimentar.

În general, această criză a exacerbatoarele structurale existente de eficacitate, accesibilitate și reziliență ale sistemelor de sănătate. Aceste probleme sunt legate, de exemplu, de finanțarea insuficientă acordată pentru investiții în domeniul sănătății (inclusiv pentru cele legate de pregătire și răspuns în situații de criză), de coordonarea și integrarea limitată a îngrijirilor, de asistența medicală primară deficitară, de obstacolele persistente în calea accesului la asistență medicală și de faptul că nu sunt satisfăcute toate nevoile de asistență medicală, în special ale persoanelor celor mai vulnerabile, mai ales din cauza nivelului ridicat al plăților directe. Criza a exercitat presiuni suplimentare asupra veniturilor sistemelor de sănătate, ceea ce riscă să accentueze inegalitățile în ceea ce privește accesul, în special pentru grupurile defavorizate. În multe state membre, deficitul de personal medical a devenit critic din cauza condițiilor de muncă descurajatoare care afectează atractivitatea profesiilor din domeniu. Experiența statelor membre a demonstrat potențialul e-sănătății de a îmbunătăți coordonarea și integrarea îngrijirii medicale și de a spori eficacitatea și accesibilitatea acesteia, în special prin intermediul telemedicinii. Printre măsurile luate de Comisie pentru a sprijini direct sistemele naționale de sănătate se numără procedurile de ofertare pentru echipamente și consumabile medicale, în temeiul Acordului privind achizițiile publice comune, și capacitatea rescEU, din cadrul Mecanismului de protecție civilă al Uniunii, care permite crearea unui stoc strategic de consumabile medicale esențiale pentru statele membre, precum și sprijinul pentru cercetarea cu privire la vaccinuri, diagnosticare și tratament. Mai mult decât atât, sprijinirea sistemelor de sănătate este o componentă a Inițiativei pentru investiții ca reacție la coronavirus. Instrumentele europene, cum ar fi fondurile politicii de coeziune și SURE, pot sprijini statele membre în acoperirea costurilor asistenței medicale legate de pandemie.

Sistemele de educație și formare sunt, de asemenea, afectate de criză. În majoritatea statelor membre, învățarea în clasă (precum și învățarea la locul de muncă și stagiile de ucenicie) au fost suspendate, iar activitățile de predare au fost deplasate parțial în mediul online. Această situație afectează rezultatele școlare și poate agrava disparitățile socioeconomice și problemele structurale existente, în lipsa unor reforme și investiții adecvate care să le contracareze. Prea mulți tineri părăsesc școala fără să aibă competențele de bază adecvate. Criza provocată de pandemia de COVID-19 a arătat cât este de important ca toți elevii să aibă acces egal la învățământul la distanță, prin intermediul conexiunilor în bandă largă și al dispozitivelor informatice, și să dispună de

⁷ La ghidul elaborat de EU-OSHA în cooperare cu Comisia Europeană au contribuit, de asemenea, Comitetul consultativ tripartit pentru securitate și sănătate la locul de muncă și Comitetul inspectorilor de muncă principali.

competențele digitale necesare. Investițiile în infrastructura „cu impact social ridicat” ar trebui să includă toate aspectele relevante legate de școli/servicii de educație, de la modernizarea clădirilor în care se găsesc școlile (pentru a garanta eficiența energetică, precum și respectarea regulilor de igienă și distanțare fizică în rândul elevilor) până la echipamentele informatice. Sprijinirea competențelor adecvate, în special a competențelor digitale, va îmbunătăți productivitatea și reziliența forței de muncă, facilitând tranziția către o economie mai ecologică și mai inteligentă.

Buna funcționare a dialogului social este esențială pentru asigurarea succesului măsurilor luate, precum și a caracterului incluziv și durabil al acestora. Deși nu există un singur model care să servească drept referință, este clar că în unele state membre ar trebui să se asigure o funcționare mai bună a dialogului social și o implicare sporită a partenerilor sociali în elaborarea și punerea în aplicare a politicilor.

Regimurile fiscale echitabile și favorabile creșterii pot veni în sprijinul redresării economice, contribuind la o creștere durabilă și favorabilă incluziunii. Regimurile fiscale favorabile creșterii pot să sprijine investițiile private, să îmbunătățească mediul de afaceri, să stimuleze ocuparea forței de muncă, să reducă inegalitățile și să contribuie la o economie rezilientă din punctul de vedere al mediului. Mai mult decât atât, simplificarea regimului fiscal poate contribui la limitarea perturbărilor economice și la reducerea sarcinii administrative pentru întreprinderi. Dat fiind că eficacitatea și echitatea regimului fiscal sunt deosebit de importante pentru sprijinirea redresării economice efective pe termen mediu, se recomandă unora dintre statele membre să își reformeze regimul fiscal, inclusiv prin trecerea de la impozitarea veniturilor salariale la o impozitare ecologică.

Lupta împotriva planificării fiscale agresive rămâne o prioritate clară, urmărindu-se în special asigurarea faptului că statele membre se pot baza pe partea care li se cuvine din veniturile fiscale pentru a pune în aplicare măsurile de sprijin fiscal-bugetar. Transpunerea legislației UE și a inițiativelor convenite la nivel internațional va contribui la reducerea practicilor de planificare fiscală agresivă. Cu toate acestea, întreprinderile care practică o planificare fiscală agresivă se prevalează de anumite caracteristici ale regimurilor fiscale din unele state membre (și anume Cipru, Ungaria, Irlanda, Luxemburg, Malta și Țările de Jos). În acest context, li se recomandă statelor membre respective să ia măsuri pentru reducerea planificării fiscale agresive.

2.3 Durabilitatea mediului

Investițiile pentru redresare oferă oportunitatea restructurării economiei UE și a plasării ferme a acesteia pe o bază sustenabilă. În recomandările specifice fiecărei țări din acest an sunt identificate domeniile în care pot fi avansate investițiile durabile din perspectiva statelor membre. Li se recomandă autorităților să identifice proiectele gata de investiții și sursele de finanțare care să permită obținerea neutralității climatice și a eficienței din punctul de vedere al utilizării resurselor în sectoarele industriei, clădirilor și transporturilor și să lanseze pregătirea viitoarelor proiecte de investiții care să ducă mai departe agenda privind durabilitatea mediului. Dintre numeroasele politici și măsuri în domeniul energiei, climei și mediului, unele ar putea fi puse în aplicare rapid. Printre acestea se numără investițiile în proiecte la scară mică, cum ar fi decarbonizarea transporturilor și eficiența energetică, inclusiv prin renovarea clădirilor, care pot contribui la redresarea economică și la înscrierea economiilor pe o traiectorie sustenabilă pe termen lung.

Obiectivul pe termen lung de obținerea a neutralității climatice și cerințele în materie de investiții care decurg din acesta sunt ancorate în Pactul verde european și în punerea în aplicare a planurilor naționale privind energia. Promovarea investițiilor în eficiența energetică și în producția și rețelele de energie din surse regenerabile poate contribui la tranziția către un sistem energetic mai competitiv, mai durabil și mai sigur. O contribuție semnificativă la redresarea economică o poate avea și o politică energetică bazată pe o combinație între investițiile publice și cele private.

Investițiile în mobilitatea durabilă și în economia circulară oferă oportunitatea îmbunătățirii productivității și promovării tranziției către o economie verde. Investițiile în infrastructura de transport durabil (de exemplu, transportul public urban, căile ferate, infrastructura pentru biciclete și nodurile logistice pentru transportul intermodal) pot îmbunătăți calitatea transporturilor pentru cetățeni și pot susține competitivitatea sectorului.

Trebuie să se ofere sprijin pentru lanțurile de aprovizionare strategice care sunt esențiale pentru reziliența, durabilitatea și autonomia strategică a Europei. Acest lucru este valabil în special în ceea ce privește sectoarele greu de decarbonizat (cum ar fi producția de oțel, substanțele chimice și lanțul valoric în domeniul mobilității), precum și în ceea ce privește sursele regenerabile de energie. Se urmărește crearea unor piețe/lanțuri de aprovizionare lider pentru industriile europene din domeniul energiei curate. Strategia de integrare a sistemului energetic, susținută de mai multe inițiative⁸ va fi un motor important în realizarea acestui obiectiv.

Investițiile în infrastructurile „cu impact ridicat” pot contribui la abordarea compromisurilor care trebuie făcute în momentul de față la nivelul diverselor politici, precum și la reducerea dezechilibrelor societale. În măsura în care este posibil, resursele alocate redresării ar trebui direcționate către bunuri și infrastructuri publice care să asigure o creștere mai durabilă. Acest lucru poate fi realizat, de exemplu, prin investiții într-o infrastructură de transport durabilă, într-un mod compatibil cu obiectivul de neutralitate climatică al UE (de exemplu, transportul public urban, căile ferate și nodurile logistice pentru transportul intermodal), precum și prin investiții în infrastructura de mediu. Investițiile în infrastructura „cu impact social ridicat” ar trebui să includă renovarea locuințelor sociale și a locuințelor gospodăriilor cu venituri mici, precum și toate aspectele relevante legate de școli/servicii de educație, de la modernizarea clădirilor în care se găsesc școlile (pentru a garanta eficiența energetică, precum și respectarea regulilor de igienă și distanțare fizică în rândul elevilor) până la echipamente informatice care să permită învățarea la distanță, dobândirea competențelor adecvate și accesul elevilor defavorizați. Abordarea provocărilor legate de mediu și de schimbările climatice este importantă și pentru menținerea sănătății umane. În special, investițiile din cadrul Pactului verde sunt esențiale pentru combaterea poluării aerului.

Utilizarea mai intensă a tehnologiei digitale poate oferi soluții mai ecologice pentru organizarea economiilor și a societăților noastre. Ar putea fi oportun să se analizeze posibilitățile de schimbare a stilului de viață al cetățenilor și a practicilor de lucru din

⁸ Printre inițiativele ce sprijină această strategie se numără Alianța europeană pentru baterii, viitoarea Alianță pentru hidrogen curat și viitoarea Alianță pentru industria cu emisii reduse de carbon, Ecosistemul pentru energie din surse regenerabile și Strategia privind energia din surse regenerabile offshore. Utilizarea mai eficientă a resurselor, prin punerea în aplicare a planului de acțiune pentru economia circulară, va consolida, de asemenea, reziliența.

cadrul întreprinderilor, în special atunci când acestea reduc amprenta ecologică și optimizează echilibrul dintre viața profesională și cea privată.

2.4 Productivitate și competitivitate

Creșterea productivității este crucială pentru sporirea competitivității Europei și pentru plasarea acesteia pe calea redresării solide, însă criza actuală generează riscuri la adresa creșterii productivității pe termen mediu, riscuri care pot fi amplificate de fricțiunile în lanțurile valorice globale. Adaptarea întreprinderilor poate duce la creșteri pozitive ale productivității. Digitalizarea, comerțul electronic, e-guvernarea și e-sănătatea, crearea de noi modele de afaceri și aplicarea pe scară mai largă a sistemelor de lucru la domiciliu și de telemuncă pot duce, la rândul lor, la creșterea productivității.

Este crucial să se aplice politicile adecvate pentru a ieși din recesiunea economică pe termen scurt și pentru a proteja capitalul uman pe termen mediu. Printre mecanismele de creștere a productivității se numără: (i) promovarea inovării și a difuzării tehnologiilor, de exemplu prin investiții în C&I; (ii) asigurarea eficace a respectării normelor în materie de concurență pentru soluționarea problemelor legate de puterea de piață; (iii) investirea în competențele cetățenilor prin îmbunătățirea sistemelor de educație și formare; (iv) asigurarea bunei funcționări a piețelor forței de muncă, astfel încât să se evite segmentarea competențelor și a oportunităților și să se permită evoluția profesională; (v) facilitarea unei alocări adecvate a resurselor prin intermediul unui mediu de afaceri favorabil; (vi) îmbunătățirea funcționării instituțiilor și a guvernantei, inclusiv prin sisteme de justiție eficiente și independente. Sprijinirea investițiilor în digitalizare poate avea un efect pozitiv dublu în eventualitatea menținerii regulilor actuale de „distanțare fizică”. Productivitatea telemuncii va juca un rol major, dar s-ar putea ca persoanele mai puțin calificate sau mai puțin instruite să nu poată beneficia de aceste avantaje.

Tehnologia digitală este esențială și va contribui la o redresare mai solidă a societăților și a economiilor noastre. Măsurile recente de distanțare fizică au scos în evidență importanța unei infrastructuri digitale moderne care să garanteze accesul pe scară largă la internet și disponibilitatea serviciilor digitale, indispensabile pentru activitățile de zi cu zi. Investițiile în digitalizarea întreprinderilor și a sectorului public și dezvoltarea serviciilor digitale de date în sectorul public și în cel privat pot favoriza telemunca, învățarea în mediul virtual și școlarizarea la domiciliu. Pe lângă efectul de creștere a rezilienței și a productivității, această tranziție poate contribui, de asemenea, la transformarea verde a economiilor noastre și la integrarea grupurilor vulnerabile în viața economică. Investițiile pe termen lung în C&D în domeniul tehnologiilor digitale avansate și al competențelor digitale avansate sunt indispensabile pentru a garanta suveranitatea tehnologică a Europei, protejând, totodată, valorile europene comune.

Investițiile trebuie să țină seama de lanțurile de aprovizionare. Multe instalații industriale și-au încetat producția, iar altele s-au reprofilat. În urma perturbărilor de la nivelul lanțurilor de aprovizionare și al cererii, sistemul va fi probabil reconfigurat sub noi forme (de exemplu, ajustarea proceselor la intrările de proveniență geografică diferită). Aveam de-a face cu o ocazie unică de a asigura autonomia strategică deschisă a Europei, în special prin diversificarea și consolidarea lanțurilor de aprovizionare din întreaga piață unică și prin asigurarea faptului că nu ne vom mai confrunta niciodată cu riscul aprovizionării insuficiente cu bunuri esențiale în sectorul alimentației și al

sănătății. Programele de finanțare prin capitaluri proprii care ar putea fi puse la dispoziție de UE și de autoritățile naționale în favoarea IMM-urilor, în special a celor implicate în mod activ în proiecte inovatoare și cu potențial de creștere, ar putea împiedica falimentul evitabil al întreprinderilor viabile și ar putea fi utilizate ca instrumente de politică pentru depășirea fragmentării industriale. Inovarea este esențială pentru o Europă productivă.

Răspunsul la nevoile de redresare trebuie să ia în considerare legăturile puternice dintre ecosistemele industriale și dintre întreprinderi, legături care se extind între mai multe state membre. Investițiile reprezintă, la rândul lor, un instrument puternic pentru politica industrială a UE. Restabilirea lanțurilor de aprovizionare ale UE va necesita eforturi de asigurare a eficienței. Incertitudinile, scăderea cererii și perturbările lanțurilor valorice au dus la creșterea costurilor pentru întreprinderi. Restabilirea productivității și a competitivității costurilor a devenit o provocare pentru întreprinderi pe termen scurt. Inovațiile care vor reduce costurile vor deveni mai atractive, dar problemele de eficiență vor afecta întreaga economie. Costul, din perspectiva oportunităților sociale, generat de cheltuielile publice ineficiente va fi o povară atât pentru întreprinderi, cât și pentru cetățeni. Avem nevoie acum, mai mult ca niciodată, de o mai bună guvernare și de utilizarea cu profesionalitate și eficiență a instrumentelor de achiziții publice.

3. UN EFORT COMUN AL INSTITUȚIILOR UE ȘI AL STATELOR MEMBRE

Situația fără precedent a impus o abordare aparte în ceea ce privește semestrul european din acest an. În ultimul deceniu, semestrul european a devenit instrumentul-cheie pentru coordonarea politicilor naționale economice și de ocupare a forței de muncă. În prezent, acesta face parte integrantă din eforturile UE de a limita răspândirea virusului, de a sprijini sistemele naționale de sănătate, de a proteja și salva vieți și de a contracara impactul social și economic al pandemiei. Prin urmare, recomandările propuse evidențiază adaptarea politicilor economice și de ocupare a forței de muncă la noile priorități socioeconomice în urma crizei provocate de pandemia de COVID-19 în domeniul de interes comun.

Această abordare a fost posibilă numai printr-o cooperare și mai strânsă între Comisie și statele membre. Contactele strânse și dialogul intens au fost esențiale pentru înțelegerea și identificarea politicilor și a celor mai bune practici adoptate pentru atenuarea și abordarea impactului socioeconomic al virusului. Comisia și-a actualizat, astfel, analiza situației economice și sociale a statelor membre, prezentată în rapoartele de țară pentru 2020, pentru a reflecta situația economică și socială actuală din fiecare stat membru. Comisia a organizat reuniuni bilaterale cu statele membre, prin videoconferință, în cursul lunii aprilie și a menținut un dialog continuu cu statele membre la nivel multilateral și bilateral, inclusiv prin intermediul comitetelor relevante, precum și cu funcționarii responsabili de semestrul european din capitale.

4. SEMESTRUL EUROPEAN ȘI BUGETUL UE

Bugetul UE este unul dintre motoarele agendei economice a UE. În contextul unui șoc economic fără precedent, bugetul UE este un instrument esențial pentru abordarea provocărilor pe termen scurt și lung. Cadrul financiar multianual este aliniat îndeaproape la semestrul european. Instrumentele cadrului financiar multianual oferă

sprijin financiar sporit pentru investițiile și reformele esențiale care cu un impact de durată asupra rezilienței economiei UE. Bugetul UE pregătește terenul pentru dubla tranziție, verde și digitală, protejând, totodată, economia socială de piață și sistemele de protecție socială în scopul asigurării unei redresări durabile și al stimulării progreselor în materie de convergență.

Deși nu toate nevoile de investiții pot fi acoperite din fondurile UE, bugetul UE oferă numeroase posibilități prin intermediul programelor financiare ale UE. Recomandările specifice fiecărei țări din cadrul semestrului european oferă orientări pentru reforme și investiții în cadrul mai multor instrumente, cum ar fi programele operaționale ale fondurilor politicii de coeziune. Aceste resurse pot sprijini reformele și investițiile identificate în contextul semestrului european și sunt cruciale pentru sprijinirea de către statele membre a răspunsului la urgența economică actuală și a redresării. Concentrarea reformelor și a investițiilor în aceste domenii de politică esențiale va accelera redresarea. Legătura și mai strânsă dintre semestrul european și fondurile politicii de coeziune a UE va duce la o programare mai bună și mai eficace și, prin urmare, la investiții mai adecvate și mai bine orientate, care vor asigura, la rândul lor, o redresare mai rapidă. Această legătură operațională raționalizează procesele existente și garantează o coerență mai mare între coordonarea politicilor economice și utilizarea fondurilor UE. Bazele analitice ale semestrului european pot orienta în mod eficace dialogul dintre statele membre și Comisie în vederea programării fondurilor.

Alinierea strânsă între bugetul UE și semestrul european este esențială pentru a asigura stabilitatea, productivitatea și echitatea redresării economice în întreaga UE, având la baza dubla tranziție, verde și digitală.

URMĂTOARELE ETAPE

Comisia invită Consiliul European să aprobe și Consiliul să adopte recomandările specifice fiecărei țări pentru perioada 2020-2021. Membrii Comisiei responsabili de politica economică vor discuta aceste recomandări în materie de politici cu Parlamentul European în fiecare etapă esențială a ciclului semestrului european.

De asemenea, Comisia invită statele membre să le pună în aplicare pe deplin și în timp util, în cadrul unui dialog cu partenerii sociali, cu organizațiile societății civile și cu alte părți interesate de la toate nivelurile. Comisia va continua să comunice cu statele membre și cu părțile interesate de la nivel național pe parcursul întregului proces al semestrului pentru a asigura urmarea și punerea în aplicare eficace a recomandărilor, pe baza asumării pe scară largă a reformelor necesare.

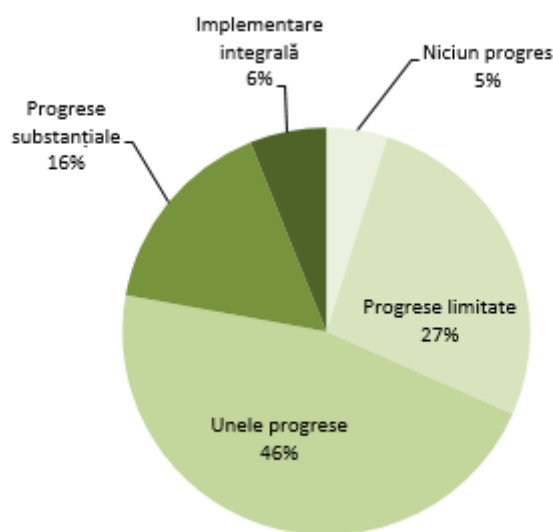
Având în vedere că este urgent să se lanseze redresarea, Comisia invită statele membre să adopte de urgență noul cadru financiar multianual și să pregătească programele relevante pe baza recomandărilor specifice fiecărei țări. De asemenea, Comisia este dispusă să le ofere statelor membre, la cerere, sprijin pentru reforme și să ajute autoritățile să utilizeze în mod optim fondurile UE.

APENDICE - PROGRESSELE ÎNREGISTRATE ÎN CEEA CE PRIVEȘTE PUNEREA ÎN APLICARE A RECOMANDĂRILOR SPECIFICE FIECĂREI ȚĂRI

Problemele structurale rămân importante, iar abordarea lor va fi crucială pentru o redresare durabilă și pentru creșterea ulterioară. Se preconizează în momentul de față că statele membre mai reziliente se vor redresa mai repede, ceea ce demonstrează importanța punerii în aplicare a reformelor.

De la lansarea semestrului european în 2011, s-au înregistrat unele progrese în ceea ce privește punerea în aplicare a peste două treimi din recomandările specifice fiecărei țări. Punerea în aplicare a recomandărilor continuă pe o traiectorie stabilă, ca și în anii precedenți (figura 1). Cu toate acestea, punerea în aplicare a reformelor diferă în mod semnificativ de la un domeniu de politică la altul. În special, în ultimii ani, statele membre au înregistrat cele mai mari progrese în domeniul serviciilor financiare, urmate de progrese la nivelul legislației în materie de protecție a ocupării forței de muncă. Pe de altă parte, progresele au fost deosebit de lente în ceea ce privește extinderea bazei de impozitare, precum și în ceea ce sectorul sănătății și al îngrijirii pe termen lung, sistemele de sănătate fiind supuse unor presiuni și mai mari din cauza pandemiei de COVID-19.

Figura 1: Nivelul actual al punerii în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări din perioada 2011-2019

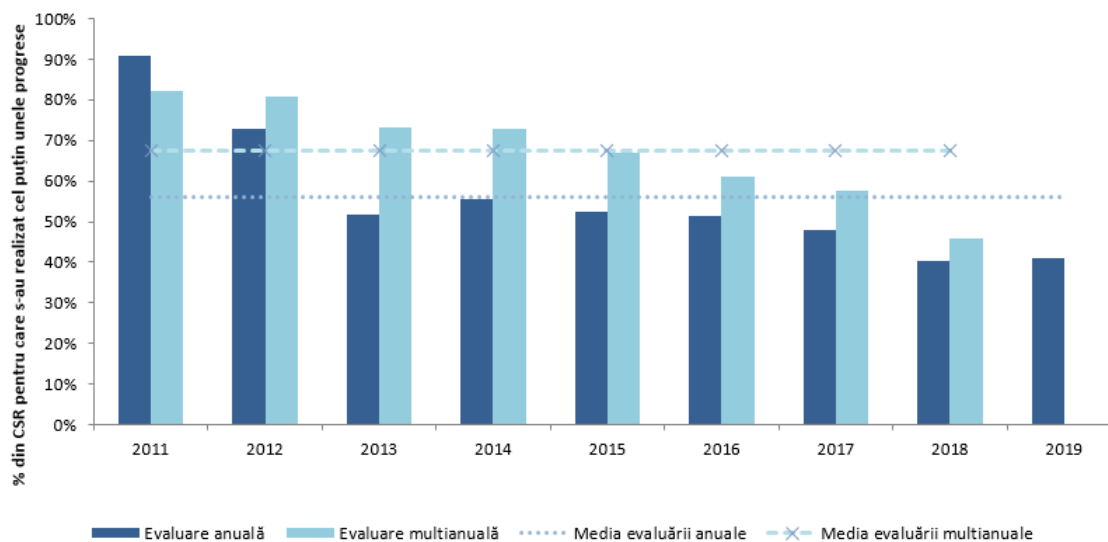

Notă: Evaluarea multianuală analizează punerea în aplicare din momentul în care recomandările au fost adoptate inițial și până la data publicării prezentei comunicări, în mai 2020. Evaluarea generală a recomandărilor specifice fiecărei țări referitoare la politica bugetară include evaluarea respectării Pactului de stabilitate și de creștere.

Progresele înregistrate în ceea ce privește punerea în aplicare a recomandărilor adoptate în 2019 au fost, în general, lente. Statele membre au făcut cel puțin „unele progrese” în ceea ce privește 4 din cele 10 recomandări care le-au fost adresate în iulie 2019 (figura 2). Această performanță este stabilă în comparație cu anul trecut. Cu toate acestea, progresele rămân inegale de la un domeniu de politică la altul. Punerea în aplicare a reformelor continuă să fie mai bună în ceea ce privește serviciile financiare și

politicile active în domeniul pieței forței de muncă, în timp ce progresele rămân limitate în ceea ce privește aplicarea recomandărilor privind consolidarea concurenței în domeniul serviciilor și sustenabilitatea pe termen lung a finanțelor publice, inclusiv a pensiilor.

Figura 2: Punerea în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări: evaluarea anuală în fiecare an consecutiv începând din 2011, comparativ cu punerea în aplicare până în prezent

Notă: Evaluarea multianuală analizează punerea în aplicare din momentul în care recomandările au fost adoptate inițial și până la data publicării prezentei comunicări, în mai 2020. Pentru 2011 și 2012 este mai dificil să se compare evaluarea anuală cu cea multianuală din cauza diferitelor categorii de evaluare cuprinse în recomandările specifice fiecărei țări.